Lietas arhīva Nr. C-0540-22/23
ECLI:LV:KURT:2022:0309.C69384721.5.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**
Talsos 2022.gada 9.martā

Kurzemes rajona tiesa
tiesnese Ilze Valbaka
rakstveida procesā 2022.gada 8.februārī izskatīja civillietu SIA "/nosaukums/" prasībā pret Latvijas Republikas Finanšu ministriju par īpašuma tiesību atzīšanu uz būvēm, ar trešo personu Dienvidkurzemes novada pašvaldību atbildētājas pusē bez patstāvīgiem prasījumiem.

**Aprakstošā daļa**

[1] SIA "/nosaukums/" 2021.gada 21.septembrī cēlusi tiesā prasību pret Latvijas Republikas Finanšu ministriju par īpašuma tiesību atzīšanu uz būvēm, pamatojoties uz Civillikuma 927., 968., 1036.pantu, likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta ceturto daļu.

[1.1] Prasības pieteikumā pieteikti šādi prasījumi:

1) atzīt prasītājas īpašuma tiesības uz Būvi Nr. 1, kas atrodas uz prasītājai piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, un kas apsekota un aprakstīta prasības pieteikumam pievienotajā 2020.gada 17.februāra Vizuālās tehniskās apsekošanas aktā Būvei Nr.1, /adrese A/;

2) atzīt prasītājas īpašuma tiesības uz Būvi Nr. 2, kas atrodas uz prasītājai piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, un kas apsekota un aprakstīta prasības pieteikumam pievienotajā 2020.gada 17.februāra Vizuālās tehniskās apsekošanas aktā Būvei Nr.2, /adrese A/;

3) atzīt prasītājas īpašuma tiesības uz Būvi Nr. 3, kas atrodas uz prasītājai piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, un kas apsekota un aprakstīta prasības pieteikumam pievienotajā 2020.gada 17.februāra Vizuālās tehniskās apsekošanas aktā Būvei Nr.3, /adrese A/.

[1.2] Prasības pieteikumā norādīts.

[1.2.1] /nosaukums/ ir īpašniece nekustamajam īpašumam /adrese/, kadastra numurs /numurs A/. Atbilstoši zemesgrāmatas un kadastra datiem Nekustamais īpašums sastāv no zemes gabala.

[1.2.2] Uz Nekustamā īpašuma atrodas trīs būves ar nenoskaidrotu piederību – visticamāk padomju laika būves militārām vajadzībām, kas nav reģistrētas Nekustamā īpašuma valsts Kadastra informācijas sistēmā un nav ierakstītas zemesgrāmatā, ko apliecina gan Kadastra informācijas sistēmas izdruka, gan zemesgrāmatas izdruka, gan Valsts zemes dienesta (turpmāk – VZD) Kurzemes reģionālās nodaļas 2020.gada 12.novembra atbilde uz prasītāja 2020.gada 28.oktobra iesniegumu par Būvju kadastrālo uzmērīšanu.

[1.2.3] 2020.gada 17.februārī sertificēts būvinženieris /pers. C/ veica Būvju vizuālo tehnisko apsekošanu un sagatavoja Būvju Vizuālās tehniskās apsekošanas aktus. Atbilstoši aktiem Būve Nr.1, Būve Nr.2 un Būve Nr.3 ir padomju laika būves militārām vajadzībām; visām trim Būvēm noteiktais būves veids – citas iepriekš neklasificētas ēkas (1274), II grupa. Būvinženieris /pers.C/ Būvi Nr.1 un Būvi Nr.2 atzinis par visticamāk kā robežsargu dzīvošanai piemērotām, bet Būvi Nr.3 – par robežsargu darbības palīgēku.

[1.2.4] Aktā attiecībā uz Būvi Nr. 1 norādīts: apbūves laukums – 24 $m^2$, viens stāvs, būves plānojums – militāristu naktsmītne; secinājumu daļā atzīts: "būves izbūvētās nesošās konstrukcijas – pamati, sienas un jumts droši, tie atbilst Būvniecības likuma (turpmāk – arī BL) 9.panta 2.daļas prasībām. Ir nepārprotami skaidrs, ka apsekojamā būvē pielietotie būvmateriāli attiecināmi uz padomju laiku. Apsekojamā būve klasificējama kā II grupas ēka."

[1.2.5] Aktā attiecībā uz Būvi Nr. 2 norādīts: apbūves laukums - 24 $m^2$, viens stāvs, būves plānojums – militāristu naktsmītne; secinājumu daļā atzīts: "būves izbūvētās nesošās konstrukcijas – pamati, sienas un jumts atbilst BL 9.panta 2.daļas prasībām, tas gan pie nosacījuma, ja tiek uzsākta ēkas atjaunošana. Jebkurā gadījumā ēkas pamati bez deformācijām. Ir nepārprotami skaidrs, ka apsekojamā būvē pielietotie būvmateriāli attiecināmi uz padomju laiku. Apsekojamā būve klasificējama kā II grupas ēka."

[1.2.6] Aktā attiecībā uz Būvi Nr. 3 norādīts: viens stāvs, būves plānojums – militāristu palīgēka; secinājumu daļā atzīts: "būves izbūvētās nesošās konstrukcijas – pamati atbilst BL 9.panta 2.daļas prasībām. Pārējie ēkas konstruktīvie elementi (sienas, pārsegums, jumts, logi/durvis) ir pilnībā vai daļēji zuduši (..). Ir nepārprotami skaidrs, ka apsekojamā būvē pielietotie būvmateriāli attiecināmi uz padomju laiku. Apsekojamā būve klasificējama kā II grupas ēka."

[1.2.7] Visu Būvju novietojums Zemesgabalā norādīts visu trīs Būvju Vizuālās tehniskās apsekošanas aktu 2.4.punktā un tam pievienotajā "/adrese A/, Apsekošanas shēmā". Zemes gabala robežu plānā, kas reģistrēts Nekustamā īpašuma valsts kadastra reģistrā 2013.gada 20.martā, būves ir iezīmētas, bet Kadastra informācijas sistēmā nav reģistrētas. Būves kā taisnstūra objekti iezīmētas arī SIA "Metrum" sagatavotajā 2020.gada Zemes gabala un blakus esošā zemesgabala (/adrese B/, kad. Nr./numurs/) apvienotajā topogrāfijas plānā. Pieļaujams, ka Būves nav uzmērītas un nav ierakstītas ne Kadastra informācijas sistēmā, ne zemesgrāmatā tādēļ, ka tās ir bijušas valsts aizsardzības būves, kuru novietojums ir bijis konfidenciāls drošības nolūkos.

[1.2.8] Būvinženieris /pers. C/ visos 2020.gada 17.februāra Būvju Vizuālās tehniskās apsekošanas aktos 7.2.punktā secina, ka nav pamata uzskatīt, ka būves uzbūvētas nelikumīgi, tieši pretēji – tās būvētas saskaņā ar attiecīgā laikmeta normatīvo aktu prasībām, līdz ar to būves atjaunošana ir iespējama. Līdz ar to secināms, ka nav pamata uzskatīt, ka Būves būtu patvaļīga/nelikumīga būvniecība.

[1.2.9] Prasītāja Nekustamo īpašumu iegādājusies 2019.gadā, pamatojoties uz 2019.gada 12.jūlija pirkuma līgumu. Pēc Prasītājas rīcībā esošās informācijas Nekustamā īpašuma iepriekšējās īpašnieces /pers. J/ rīcībā nebija nekādas dokumentācijas par Būvēm.

[1.2.10] Saskaņā ar Finanšu ministrijas, VAS "Valsts nekustamie īpašumi", SIA "Publisko aktīvu pārvaldītāja "Possessor"" un Iekšlietu ministrijas atbildēm, uz Prasītājas pieprasījumiem par Būvju piederību un dokumentiem, nevienas no minētajām institūcijām rīcībā nav ne dokumentu, ne informācijas par Būvēm, attiecīgi secināms, ka Būves neatrodas attiecīgo institūciju bilancē, neatrodas to valdījumā. Papildus SIA "Publisko aktīvu pārvaldītājs "Possessor"" savā 2020.gada 24.oktobra atbildē norādījusi, ka būvju, kas atrodas uz zemesgabala /adrese A/, ar kadastra Nr./numurs A/, privatizācijas ierosinājums nav saņemts un tās nav nodotas privatizācijai.

[1.2.11] Atbildot uz identiska satura Prasītājas iesniegumu saistībā ar Būvju piederības noskaidrošanu, Aizsardzības ministrija savā 27.10.2020

atbildē ir atsūtījusi 2 dokumentu kopijas – Militāro objektu pārņemšanas komisijas 01.10.1992. sēdes protokolu Nr. 21 un Aktu par KF robežapsardzības karaspēka daļas Nr.2335 robežposteņu, kas atradās robežas posmā no Pāvilostas līdz Papei, nodošanu LR jurisdikcijā, kas vedina domāt, ka Būves varētu būt bijušās PSRS (Krievijas Federācijas) robežapsardzes karaspēka daļas Nr.2335 /nosaukums/ robežposteņa ēkas, kuras 1992.gadā no Krievijas Federācijas robežapsardzības karaspēka daļas Nr.2335 pieņēma Latvijas Republikas 6. Liepājas robežsargu bataljons. Tomēr Aizsardzības ministrija norāda, ka iesniegumā minētās būves neatrodas Aizsardzības ministrijas valdījumā un tās rīcībā nav dokumentu, uz kuru pamata varētu precīzi identificēt minētās būves.

[1.2.12] Ņemot vērā Aizsardzības ministrijas norādes uz iespēju, ka Būves varētu būt tikušas nodotas Valsts robežsardzei, Prasītāja vērsās ar iesniegumu arī Valsts robežsardzē, Liepājas zonālajā valsts arhīvā un vēlreiz Iekšlietu ministrijā. Valsts robežsardze 2021.gada 7.aprīlī sniedza atbildi, ka tās rīcībā nav pieprasītie dokumenti par Būvēm. Papildus Valsts robežsardze atsūtījusi vairākus dokumentus no Valsts robežsardzes arhīva, kuros ir "daļēja norāde" uz Būvēm, tomēr no pievienotajiem dokumentiem nav iespējams konkrēti identificēt Būves. Iekšlietu ministrija un Liepājas zonālais valsts arhīvs savās atbildēs norādījuši, ka to rīcībā nav vairāk informācijas vai dokumentu.

[1.2.13] Atbilstoši Nīcas novada domes 2020.gada 5.novembra atbildei uz Prasītājas 2020.gada 8.oktobra iesniegumu, Būves nav reģistrētas arī pašvaldībā un pašvaldībā nav informācijas par Būvēm.

[1.2.14] Nepastāvot nekādiem dokumentiem par Būvēm, Prasītājai nav iespējams likumā noteiktajā kārtībā veikt nepieciešamās darbības Būvju reģistrēšanai zemesgrāmatā uz Prasītāja vārda, lai varētu ar tām rīkoties – tās atjaunot vai pārbūvēt būvniecību regulējošo aktu ietvaros. Būves šobrīd degradē ainavu un vismaz Būve Nr. 3, kurai atbilstoši Vizuālās tehniskās apsekošanas aktam par Būvi Nr. 3 ir saglabājušās tikai 2 sienas, pārējās sabrukušas, iespējams, varētu būt bīstama.

[1.2.15] Lai Būves kadastrāli uzmērītu un reģistrētu tās Kadastra informācijas sistēmā, VZD 2020.gada 12.novembra atbildē uz Prasītājas 2020.gada 28.oktobra iesniegumu par Būvju kadastrālo uzmērīšanu norāda uz nepieciešamību, atbilstoši MK noteikumu Nr.48 "Būvju kadastrālās uzmērīšanas noteikumi" 3.4.punktam, uzrādīt citu valsts vai pašvaldības iestāžu izdotu vai apstiprinātu dokumentu, kas satur norādes par būves apjoma rādītājiem, lietošanas veidiem, būvniecības vai ekspluatācijas pieņemšanas gadiem. Nīcas novada pašvaldība šādu dokumentu atsakās izsniegt, norādot, ka pašvaldībā šāds dokuments nav atrodams, bet saskaņā ar Būvniecības likuma 12.panta trešās daļas 3.punktu, būvvalde sniedz informāciju par notiekošas būvniecības tiesisko pamatu, bet Nekustamajā īpašumā nav reģistrēts būvniecības process. Arī 2021.gada 29.marta atbildē uz Prasītājas jautājumiem par Būvju reģistrāciju VZD atsakās veikt Būvju kadastrālo uzmērīšanu bez augstākminētajiem dokumentiem, papildus atsaucoties arī uz MK noteikumu Nr.48 "Būvju kadastrālās uzmērīšanas noteikumi" 78.punktu, kas noteic, ka projekta dokumentācijas vai citu būvniecību raksturojošo dokumentācijas neesamības gadījumā varētu tikt iesniegts dokuments par būves tiesisku iegūšanu. Pie šādiem apstākļiem ir pilnībā apturēta Prasītājas kā zemes īpašnieces rīcība ar Būvēm, jo Prasītājas rīcībā nav nepieciešamie dokumenti un līdz prasības celšanai brīdim tos nav bijis iespējams iegūt.

[1.2.16] Faktu, ka Būves ir ēkas, kas uzceltas uz Zemes gabala un ir cieši ar to savienotas, apliecina Būvju Vizuālās tehniskās apsekošanas akti. Faktu, ka Būves nav reģistrētas Kadastru informācijas sistēmā un arī zemesgrāmatā kā patstāvīgi īpašuma objekti, apliecina prasības pieteikuma 2.punktā norādītie argumenti un dokumenti. Faktu, ka Būves kā patstāvīgi īpašuma objekti nav reģistrētas pašvaldībā, apliecina Nīcas novada domes 2020.gada 5.novembra atbilde.

[1.2.17] Var izdarīt secinājumu, ka uz Zemes gabala esošās Būves ir Zemes gabala īpašnieka īpašums, bet cita persona īpašuma tiesības var iegūt, ja tiesa apmierinājusi tās prasību. Prasītāja Būves ieguvusi vienlaicīgi ar īpašumtiesību uz Nekustamo īpašumu nostiprināšanu zemesgrāmatā.

[1.2.18] Citas personas īpašumtiesības uz šīm Būvēm līdz šim nav pierādītas. Nekustamā īpašuma pirmās īpašnieces /pers. S/ īpašumtiesības nostiprinātas pirms gandrīz 20 gadiem – ar tiesneša lēmumu 2001.gada 28.decembrī. Pēc tam uz 2005.gada 22.jūnija un 27.jūnija pirkumu līguma pamata īpašumtiesības uz Nekustamo īpašumu ieguvusi /pers. J/, kas savukārt Nekustamo īpašumu pārdevusi Prasītājai 2019.gadā.

[1.2.19] Prasītājas rīcībā nav informācija, ka kāda persona būtu jebkad cēlusi īpašumtiesību prasību par Būvēm. Nevienai personai kopš 2001.gada 28.decembra (kad tika nostiprinātas pirmās īpašnieces īpašumtiesības uz Nekustamo īpašumu – Zemes gabalu) nebija liegtas tiesības apstrīdēt Zemes gabala īpašnieka likumā prezumētās īpašumtiesības uz Būvēm. Kopš brīža, kad pirmajai īpašniecei nostiprinātas īpašumtiesības uz Nekustamo īpašumu, pagājuši gandrīz 20 gadi. Ne Atbildētāja, ne kāda cita persona nav cēlusi attiecīgu prasību pret Zemes gabala īpašnieku.

[1.2.20] Atbilstoši Civillikuma 930.pantam nekustamas bezīpašnieka lietas piekrīt valstij. Atbilstoši LR Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 24.novembra lēmumam civillietā Nr. SKC-1023/2017, šī prezumpcija atspēkojama prasības kārtībā, proti, ceļot prasību par īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu.

[1.2.21] Prasība tiek celta pret Finanšu ministriju, jo tā ir atbildīgā institūcija. Gan Aizsardzības ministrija, gan Iekšlietu ministrija (tai skaitā Iekšlietu ministrijas pārraudzībā esošā Valsts robežsardze), kuru valdījumā, iespējams, varētu būt tikušas nodotas, iespējams, Būves kā bijušās PSRS (Krievijas Federācijas) robežposteņa ēkas, ir informējušas Prasītāju, ka tām nav informācijas par Būvēm, līdz ar to tās nav to valdījumā vai lietojumā. Šī prasība tiek celta pret Finanšu ministriju kā galveno atbildīgo iestādi par valsts mantas pārvaldīšanu.

[1.2.22] SIA "Publisko aktīvu pārvaldītājs "Possessor"" atbildē norādījusi, ka Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likumā noteiktajā termiņā būvju, kas atrodas uz zemesgabala /adrese A/, ar kadastra Nr./numurs A/, privatizācijas ierosinājums nav saņemts un tās nav nodotas privatizācijai.

[1.2.23] Kopš brīža, kad pirmajai Zemes gabala īpašniecei nostiprinātas īpašumtiesības uz Nekustamo īpašumu, pagājuši gandrīz 20 gadi. Ne Atbildētājai, ne kāda cita personai šajā laikā nebija liegtas tiesības apstrīdēt Zemes gabala īpašnieka tiesības uz Būvēm. Ne Atbildētāja, ne kāda cita persona šādu prasību nav cēlusi, ne arī iesniegusi privatizācijas pieteikumu uz attiecīgajām Būvēm.

[1.2.24] Kurzemes rajona tiesa lietā ar līdzīgiem lietas apstākļiem (lietas nr. C202721; ECLI:LV:KURT:2018:0420.C20272116.1.S) 2018.gada 20.aprīlī nolēmusi atzīt īpašuma tiesības prasītājam uz militāra rakstura būvi. Būve atrodas /nosaukums/ pagastā netālu no Zemes gabala, uz zemesgabala ar kadastra numuru /numurs B/. No tiesas sprieduma izriet, ka arī šajā lietā prasītājam nebija pieejami minētās militārās rakstura būves būvniecības/īpašumtiesību dokumenti.

[1.2.25] Ņemot vērā, ka Būves nav reģistrētas Kadastra informācijas sistēmā (VZD atsakās veikt Būvju kadastrālo uzmērīšanu Prasības pieteikumā norādīto iemeslu dēļ), tām nav noteikta kadastrālā vērtība.

[1.2.26] 2021.gada 25.augustā SIA "/Nosaukums3/" apsekoja Nekustamo īpašumu un novērtēja Būves. Būves tika novērtētas sekojoši: Būves Nr.1 patiesā vērtība ir 1290 EUR; Būves Nr.2 patiesā vērtība ir 1280 EUR; Būves Nr.3 patiesā vērtība ir 500 EUR apmērā; kopēja vērtība sastāda 3070 EUR.

[2] Atbildētāja iesniegusi tiesā rakstveida paskaidrojumus ar iebildumiem pret prasību, norādot, ka prasību neatzīst, uzskata, ka tā nav pamatota un ir noraidāma turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

1. Būves nav reģistrētas Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā. Saskaņā ar sertificēta būvinženiera 2020.gada 17.februāra vizuālās apsekošanas aktu Būves izmantotas padomju laika militārām, iespējams robežsardzes, vajadzībām.

Saskaņā ar likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14.panta ceturto daļu "Ēkas (būves), kuras Zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma

objekti, uzskatāmas par zemes īpašnieka īpašumu atbilstoši Civillikuma 968.pantam. *Citas personas* īpašuma tiesības uz šādām ēkām (būvēm) var iegūt, ja tiesa apmierinājusi šo personu prasību atzīt īpašuma tiesības uz attiecīgajiem objektiem."

Prasītājs uzskata, ka viņam atzīstamas īpašuma tiesības uz Būvēm, jo tās atrodas uz viņam piederoša zemes gabala.

No prasības pieteikumam pievienotajiem dokumentiem nav nepārprotami secināms, ka Būves atrastos uz Prasītājam piederošā zemesgabala.

Lietā nav iesniegtas arī izziņas no Zemesgrāmatu nodaļas, Valsts zemes dienesta un pašvaldības par to, ka Būves nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, un secināms, ka nav izpildītas likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14.panta ceturtajā daļā noteiktās prasības, lai Būves varētu atzīt par zemes īpašnieka īpašumu atbilstoši Civillikuma 968.pantam.

2. Lietā nav iesniegti pierādījumi par to, kad ir uzsākta Būvju būvniecība, tādēļ ir iespējams, ka to būvniecība uzsākta pēc likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" stāšanās spēkā.

Spēkā esošajos normatīvajos aktos ir noteikta kārtība, kādā notiek būvniecība un kā tiek nostiprinātas īpašuma tiesības uz jaunuzceltām Būvēm.

Likuma "Par pašvaldībām" 15.panta 13.punktā noteikta pašvaldības autonomajā funkcija: "saskaņā ar attiecīgās pašvaldības teritorijas plānojumu noteikt zemes izmantošanas un apbūves kārtību." Savukārt, saskaņā ar tā paša likuma 7.pantu autonomo funkciju izpildi organizē un par to atbild pašvaldības.

Vērā ņemams arī apstāklis, ka lielākā daļa no nekustamā īpašums /adrese A/, kadastra Nr./numurs C/atrodas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas teritorijā, kurā ar Aizsargjoslu likuma 36.panta otro daļu noteikts aizliegums celt jaunas ēkas un būves un paplašināt esošās, izņemot atsevišķus normatīvajos aktos (tajā skaitā vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā) paredzētos gadījumos. Uz minēto apstākli ir vērsusi uzmanību arī Nīcas novada būvvalde prasības pieteikumam pievienotajā 2020.gada 5.oktobra vēstulē. Ievērojot minēto, lietā kā trešā persona atbildētāja pusē pieaicināma Dienvidkurzemes novada pašvaldība.

Uzskata, ka atbildētājam prasības apmierināšanas gadījumā nebūtu jācieš Civilprocesa likuma 41., 42. un 43.pantā paredzētie izdevumi un tie būtu jāuzņemas Prasītājam pašam, jo Prasītājs nav pierādījis, ka Atbildētājs būtu vainojams tā tiesību aizskārumā.

Atbildētājs lūdz tiesu pieaicināt lietā kā trešo personu atbildētāja pusē Dienvidkurzemes novada pašvaldību, SIA "/nosaukums/" prasību pret Finanšu ministriju noraidīt. (*lietas 172.-173.lapa*)

[3] Prasītājs iesniedzis tiesā atsauksmi par Atbildētājas paskaidrojumiem, norādot, ka:

1. Atbildētājs apgalvo, ka no prasības pieteikumam pievienotajiem dokumentiem nav nepārprotami secināms, ka Būves atrastos uz Prasītājam piederošā zemesgabala. Tieši pretēji – gan no Prasības pieteikumam pievienotajiem 2020.gada 17.februāra sertificēta būvinženiera Vizuālās tehniskās apsekošanas aktiem, gan arī no Nīcas novada būvvaldes 2020.gada 5.oktobra atbildes Prasītājam secināms, ka Būves atrodas uz zemes gabala ar nosaukumu /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/;

2. Kā papildus pierādījumu minētajam faktam Prasītājs 2021.gada 26.novembrī ir iesniedzis tiesā 2021.gada 24.novembra Zvērinātu tiesu izpildītāja Jura Kalniņa sagatavoto Aktu par fakta fiksāciju. Atbilstoši Tiesu izpildītāju likuma 74.panta pirmās daļas 2.punktam Akts pierāda, ka uz īpašuma /nosaukums/, zemes vienības kadastra apzīmējums /numurs A/, atrodas 3 būves, kas vizuāli atgādina padomju armijas militārās celtnes, būves celtas no betona un ķieģeļiem. Aktam pievienota būvju fotofiksācija, kas vizuāli sakrīt ar 2020.gada 17.februāra sertificēta būvinženiera Vizuālās tehniskās apsekošanas aktos norādītajiem fotoattēliem. Zvērināts tiesu izpildītājs secina, ka vizuāli novērtējot, ēkas izvietotas atbilstoši iesniegtajam 20.01.2003. zemes robežu plānam, reģistrēts VZD NĪVKR 20.03.2003.

3. Atbildētājs apgalvo, ka lietā nav iesniegtas izziņas no Zemesgrāmatu nodaļas, Valsts zemes dienesta un pašvaldības par to, ka Būves nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, līdz ar ko neizpildoties likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14.panta ceturtajā daļā noteiktās prasības. Minētais likums nenosaka pienākumu iesniegt tiesā specifisku dokumentu ar nosaukumu "izziņa". Faktu, ka Būves nav reģistrētas Zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā un pašvaldībā kā patstāvīgi īpašuma objekti, Prasītājs ir pierādījis ar citiem lietā iesniegtajiem dokumentiem. Proti, lietā ir iesniegta pašvaldības – Nīcas novada domes 2020.gada 5.novembra atbilde uz Prasītāja iesniegumu ar jautājumu, vai Būves ir (vai ir bijušas) reģistrētas pašvaldībā kā patstāvīgi īpašuma objekti. Pašvaldības atbilde ir noliedzoša, paskaidrojot, ka būves netiek reģistrētas pašvaldībā.

Faktu, ka Būves nav reģistrētas Valsts zemes dienestā (dienesta vestajā Kadastra informācijas sistēmā) apliecina, pirmkārt, Kadastra informācijas sistēmas izdruka par nekustamo īpašumu /nosaukums/. Izdrukā neuzrādās, ka uz nekustamā īpašuma sastāvā esošās zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs A/būtu reģistrētas jebkādas būves, atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 3.pantam un MK Noteikumiem Nr.263 "Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi" (16.3.pants, 19.pants, 131.3.punkts). Kadastra informācijas sistēmā uz zemes vienības tiek reģistrētas un norādītas visas tur atrodošās būves, neatkarīgi no to īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem. Ja Būves kā patstāvīgs īpašums piederētu trešajai personai, Kadastra informācijas sistēmā tās būtu reģistrētas uz zemes vienības, kur tās faktiski atrodas (proti, uz zemes gabala /adrese/), un tas atspoguļotos Kadastra informācijas izdrukā. Kadastra informācijas sistēmas izdrukā par nekustamo īpašumu "/nosaukums/" ir iekļauts zemes vienības sadalījums pa lietošanas veidiem. Pie veida "Zemes zem ēkām platība" ir norāde – nulle, tādējādi norādot uz to, ka uz zemes gabala nav reģistrētas ēkas/būves.

Otrkārt, faktu, ka Būves nav reģistrētas Valsts zemes dienesta Kadastra informācijas sistēmā, pierāda Valsts zemes dienesta Kurzemes reģionālās nodaļas 2020.gada 12.novembra atbilde uz Prasītāja 2020.gada 28.oktobra iesniegumu par Būvju kadastrālo uzmērīšanu un Būvju reģistrāciju kadastra informācijas sistēmā. VZD savas atbildes 4.rindkopā norāda: "Kadastra informācijas sistēmā reģistrēts /nosaukums/ piederošs Nīcas novada Nīcas pagasta nekustamais īpašums "/nosaukums/" ar kadastra numuru /numurs E/, kura sastāvā ietilpst zemes vienība ar kadastra apzīmējumu /numurs F/. Kadastra informācijas sistēmā uz iepriekš minētās zemes vienības ēkas un būves nav reģistrētas."

Faktu, ka Būves nav reģistrētas zemesgrāmatā pierāda: 1) zemesgrāmatas izdruka par nekustamo īpašumu "/nosaukums/", kur nav atsauces, ka uz zemes gabala atrastos trešajām personām piederošas ēkas, un 2) pierādījumi par to, ka Būves nav reģistrētas Kadastra informācijas sistēmā. Ja Būves nav reģistrētas Kadastra informācijas sistēmā, tad tās nav iespējams ierakstīt zemesgrāmatā sekojošu iemeslu dēļ.

Atbilstoši Zemesgrāmatas likuma 1.pantam, Zemesgrāmatā ieraksta nekustamus īpašumus. Atbilstoši likuma "Par nekustamo īpašumu reģistrāciju zemesgrāmatā 4.pantam "(..) Tiesnesis nekustamā īpašuma ierakstīšanai nepieciešamo zemes robežu plānu un informāciju par ēkas (būves) kadastrālo uzmērīšanu vai ēkas (būves) reģistrāciju Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (turpmāk — Kadastra informācijas sistēma), ja kadastra darbības reglamentējošie normatīvie akti neparedz veikt ēkas (būves) kadastrālo uzmērīšanu, iegūst Kadastra informācijas sistēmā. Ieskatīšanās Kadastra informācijas sistēmā pielīdzināma attiecīgo ziņu iegūšanai no dokumenta papīra formā". Atbilstoši agrāk spēkā esošajām likuma redakcijām pašiem iesniedzējiem bija jāiesniedz dokumenti par būvju reģistrāciju Nekustamā īpašuma valsts kadastrā, bet šobrīd ieskatīšanos Kadastra informācijas sistēmā veic tiesnesis. Attiecīgi secināms, ka, ja būves nav reģistrētas Kadastra informācijas sistēmā, tās zemesgrāmatā ierakstīt nevar.

Savukārt atbilstoši likuma "Par nekustamo īpašumu reģistrāciju zemesgrāmatā" 12.pantam ēkas (būves) ierakstāmas zemesgrāmatā vienlaikus ar zemi, izņemot šā likuma 13.pantā minētos gadījumus. 13.pants noteic, ka "Ēkas (būves), kas saskaņā ar likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas

1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14.pantu ir patstāvīgs nekustamais īpašums un atrodas uz svešas zemes, ierakstāmas zemesgrāmatā vispārējā kārtībā." Lai būves ierakstītu zemesgrāmatā, tām ir jābūt reģistrētām Kadastra informācijas sistēmā. Turklāt, ja Būves būtu reģistrētas kā patstāvīgs nekustamais īpašums, kas atrodas uz svešas zemes, tad Būvēm atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 52.panta pirmajai daļai, 61. un 62.pantam būtu piešķirts kadastra numurs. Lietā iesniegtie pierādījumi pierāda pretējo – ka Būves nav reģistrētas Kadastra informācijas sistēmā, un līdz ar to tās nevar būt reģistrētas arī zemesgrāmatā.

Arī no Atbildētāja paskaidrojumiem pievienotās Informatīvās izdrukas no Kadastra informācijas sistēmas teksta datiem un kartes skata izdrukām par īpašumu "/nosaukums/" redzams, ka uz šī īpašuma sastāvā esošās zemes vienības būves nav reģistrētas.

4. Atbildētājs norāda, ka lietā nav iesniegti pierādījumi, kad tieši ir uzsākta būvniecība. Prasītājam nav šādas informācijas. Uz to norāda visi Prasītāja pieprasījumi pašvaldībai, ministrijām, arhīvam un citām institūcijām ar lūgumu sniegt trūkstošo informāciju. Kā pierādījums tam, ka būvniecība nav uzsākta pēc likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" spēkā stāšanās (01.09.1992) kalpo prasības pieteikumam pievienotie 2020.gada 17.februāra sertificēta būvinženiera Vizuālās tehniskās apsekošanas akti, kuros 7.1.punktā būvinženieris konstatē, ka Būves domātas padomju laika militārām vajadzībām un ka "nepārprotami skaidrs, ka apsekojamā būvē pielietotie būvmateriāli attiecināmi uz padomju laiku. Būvinženieris /pers. C/ visos 2020.gada 17.februāra Būvju Vizuālās tehniskās apsekošanas aktos 7.2.punktā secina, ka nav pamata uzskatīt, ka būves uzbūvētas nelikumīgi, tieši pretēji - tās būvētas saskaņā ar attiecīgā laikmeta normatīvo aktu prasībām.

Nīcas novada būvvalde 2020.gada 5.oktobra atbildē informē, ka būvvaldes rīcībā nav valsts vai pašvaldības izdots vai apstiprināts dokuments, kas satur norādes par Prasītāja iesniegumā minēto būvju (proti, Būvju) apjoma rādītājiem, lietošanas veidiem, būvniecības vai ekspluatācijā pieņemšanas gadiem. Būvvalde arī informē, ka īpašumā "/nosaukums/" nav reģistrēts un nenotiek būvniecības process. Atbilstoši Būvniecības likuma 12.pantam būvvalde nodrošina būvniecības administratīvā procesa tiesiskumu, tai skaitā veic būvdarbu administratīvo prasību ievērošanas kontroli un pieņem būves ekspluatācijā, kā arī informē par būvniecības procesa tiesisko pamatojumu un sniedz ziņas par pašvaldības administratīvajā teritorijā esošajām vai paredzētajām būvēm. Jāsecina, ka, ja Dienvidkurzemes novada pašvaldībā un pašvaldības būvvaldē nav nekādas informācijas par Būvēm un to būvniecības procesu, šo iestāžu pastāvēšanas laikā nekāds būvniecības process zemes gabalā "/nosaukums/" nav reģistrēts, un esošās Būves ir uzbūvētas pirms šo iestāžu darbības uzsākšanas.

Tas, ka atbilstoši likumam pašvaldības autonomā funkcija ir noteikt zemes izmantošanu un apbūves kārtību, neietekmē un neskar īpašumtiesības uz Būvēm. Lietā ir strīds par īpašumtiesībām uz Būvēm, nevis par to tālāko izmantošanu/izmantošanas kārtību. Prasītājam tāpat kā jebkuram būves īpašniekam vai būvniecības ierosinātājam būs jāpakļaujas konkrētās pašvaldības noteiktajiem apbūves noteikumiem un prasībām. Tomēr tas, vai Prasītājam tiek vai netiek atzītas īpašumtiesības uz Būvēm, neskar Dienvidkurzemes (agrāk – Nīcas) novada pašvaldības tiesības vai pienākumus. Pašvaldībai un būvvaldei ir jāuzrauga būvniecības normu piemērošana neatkarīgi no tā, kam Būves pieder. Uzskata, ka nav pamata pieaicināt pašvaldību kā trešo personu.

5. Prasītājam nav citu tiesisku instrumentu kā panākt īpašumtiesību uz Būvēm atzīšanu, kā tikai ceļot prasību. Prasības mērķis ir īpašuma tiesību nostiprināšana zemesgrāmatā uz tiesas sprieduma pamata. Kā norādīts judikatūrā līdzīgā lietā (LR Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 24.novembra lēmums lietā Nr.SKC-1023/2017, 10.punkts), pamatu ēku ierakstīšanai zemesgrāmatā persona var iegūt, ceļot prasību par īpašuma tiesību atzīšanu vispārējā kārtībā un iesniedzot attiecīgus pierādījumus. Ja pieteicējs uzskata, ka nav citu personu, kas varētu pretendēt uz strīdus īpašumu, prasība ceļama pret valsti, kurai piekrīt bezīpašnieka manta.

Nepastāvot nekādiem dokumentiem par Būvēm, Prasītājs atrodas situācijā, ka uz viņa zemesgabala ir Būves, ar kurām tas nevar nekādi rīkoties. Protams, jebkāda rīcība ar Būvēm, tai skaitā to saglabāšana/pārbūve ir iespējama, tikai stingri ievērojot visus būvniecību regulējošos normatīvos aktu. Būves šobrīd degradē ainavu un vismaz viena Būve, kurai ir saglabājušās tikai 2 sienas, pārējās sabrukušas, iespējams, varētu būt bīstama.

6. Prasītājs piekrīt Atbildētājam, ka Atbildētājam šajā gadījumā nebūtu jāsedz tiesāšanās izdevumi. Prasītājs savā prasības pieteikumā nav lūdzis tiesu piedzīt tos no Atbildētāja un lūdz tiesu nepiedzīt no Atbildētāja tiesāšanās izdevumus. (*lietas 207.-208.lapa*)

[4] Ar tiesneses lēmumu lietā pieaicināta trešā persona atbildētājas pusē bez patstāvīgiem prasījumiem Dienvidkurzemes novada pašvaldība. (*lietas 194.-195.lapa*)

[5] Trešā persona Dienvidkurzemes novada pašvaldība iesniegusi tiesā rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka prasību uzskata par nepamatotu un noraidāmu, ka nepareizi prasība pamatota ar likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta ceturto daļu. Apstāklis, ka ēkas, uz kurām prasītājs vēlas atzīt īpašuma tiesības, nav reģistrētas zemesgrāmatā, valsts zemes dienestā vai pašvaldībā konkrētajā gadījumā neļauj uzskatīt, ka tās pieder zemes īpašniekam.

Prasības pieteikumam pievienotie Vizuālās tehniskās apsekošanas akti, prasības pieteikumā minētais apstiprina faktu, ka prasības pieteikumā norādītās ēkas uz zemes gabala atradušās pirms Civillikuma lietu tiesību daļas spēkā stāšanās dienas (1992.gada 1.septembra). Dienvidkurzemes novada domes rīcībā nav informācijas, ka ēkas būtu uzceltas uz zemes, kas atbilstoši likumiem piešķirtas militārā objekta būvniecībai. Ja tiek pieņemts, ka ēkas uzceltas uz zemes, kas atbilstoši likumiem šim nolūkam piešķirtas, tad saskaņā ar likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību" 14.panta pirmās daļas 1.punktu ēka atzīstama par pastāvīgu īpašuma objektu. Ja šīm ēkām nav iespējams noskaidrot īpašnieku, tad šāda bezīpašnieka manta piekrīt valstij. Likums "Par Valsts ieņēmumu dienestu" (VID) un uz tā pamata izdotie MK noteikumi Nr. 1354 "Kārtība, kādā veicama valstij piekritīgās mantas uzskaite, novērtēšana, realizācija, nodošana bez maksas, iznīcināšana un realizācijas ieņēmumu ieskaitīšana valsts budžetā" nosaka procedūras, kas ir jādara ar valstij piekritīgo mantu.

Likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību" 14.panta ceturtā daļa nosaka, ka īpašuma prasību par īpašuma tiesībām uz ēkām ir tiesības celt citām personām, nevis zemes īpašniekam. No likuma normas izriet, ka zemes īpašniekam īpašuma tiesības uz ēkām, kas nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, pieder uz Civillikuma 968.pantu, nevis tās atzīstamas ar tiesas spriedumu. (*lietas 215.lapa*)

[6] Prasītāja iesniegusi tiesā rakstveida viedokli attiecībā par trešās personas paskaidrojumiem, norādot, ka:

1. Trešā persona savos paskaidrojumos norāda, ka apstāklis, ka ēkas, uz kurām prasītāja vēlas atzīt īpašumtiesības (Būves), nav reģistrētas zemesgrāmatā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā, neļauj uzskatīt, ka tās pieder zemes īpašniekam. Lai gan Trešā persona atzīst, ka prasības pieteikumam pievienotie dokumenti un pieteikumā minētais apstiprina faktu, ka prasības pieteikumā norādītās ēkas uz zemes gabala atradušās pirms Civillikuma spēkā stāšanās dienas (1992.gada 1.septembra), tomēr tā norāda, ka, ja tiek pieņemts, ka ēkas uzceltas uz zemes, kas atbilstoši likumiem tika piešķirta militārām vajadzībām, tad saskaņā ar likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību" 14.panta pirmās daļas 1.punktu ēka atzīstama par patstāvīgu īpašumu. Ja šīm ēkām nav iespējams noskaidrot īpašnieku, tad šāda bezīpašnieka manta piekrīt valstij.

2. Lai pierādītu, ka Būves ir patstāvīgs īpašums uz Trešās personas augstāk norādītā pamata, attiecīgajam potenciālajam īpašniekam būtu jāceļ tiesā prasība par īpašumtiesību atzīšanu un konkrētie apstākļi jāpierāda. Pēc Prasītājas rīcībā esošās informācijas neviena trešā persona kopš 1992.gada

1.septembra nav cēlusi prasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz Būvēm. Kopš brīža, kad zemes gabals /nosaukums/ ierakstīts zemesgrāmatā uz pirmās īpašnieces /pers. S/ vārda (2001.gada 28.decembris), ir pagājuši jau 20 gadi. Kā redzams no zemesgrāmatu izdrukas par Zemesgabalu, Zemesgabals izveidots, atdalot to no lielāka zemesgabala ar nosaukumu /nosaukums2/, kadastra /numurs/. Īpašumtiesības uz zemes gabalu /nosaukums2/ /pers. S/ ieguvusi jau 1999.gada 4.maijā, izpērkot to no valsts saskaņā ar 1999.gada 14.aprīļa līgumu par zemes izpirkšanu, kas noslēgts ar Latvijas Hipotēku un Zemes banku atbilstoši likumam "Par zemes privatizāciju lauku apvidos". Minētais līgums un zemesgrāmatu izdruka par zemes gabalu /nosaukums2/ pievienota pielikumā. Līgums nesatur nekādas norādes, ka valstij būtu pretenzijas uz būvēm, kas atrodas uz zemesgabala, vai ka tās būtu atsevišķi īpašuma objekti. Nevienai personai, tai skaitā valstij, visu šo vairāk kā 20 gadu laikā nebija liegtas tiesības realizēt savas tiesības vai apstrīdēt zemes īpašnieka tiesības uz Būvēm.

3. Turklāt Trešā persona nav norādījusi, uz kādām tiesību normām pamatots tās secinājums: "Ja šīm ēkām nav iespējams noskaidrot īpašnieku, tad šāda bezīpašnieka manta piekrīt valstij". Tieši pretēji, likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību" 14.panta ceturtajā daļā ir iestrādāta prezumpcija, ka ēkas (būves), kuras Zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, uzskatāmas par zemes īpašnieka īpašumu atbilstoši Civillikuma 968.pantam. To atzīst arī trešā persona. Atbilstoši Civillikumam viens no īpašumtiesību pamatprincipiem ir zemes un ēkas vienotība. Likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību" 14.pants nosaka izņēmumus no šī principa, bet, tiem neizpildoties, jāpiemēro pamatprincips, ka ēkas uzskatāmas par zemes īpašnieka īpašumu atbilstoši Civillikuma 968.pantam. Pretējs viedoklis novestu pie tā, ka arī turpmāk pastāvētu dalīts īpašums, tā turpinot aizskart zemes īpašnieka tiesības un intereses.

4. Prasītājai nav citu tiesisku instrumentu, kā panākt īpašumtiesību uz Būvēm atzīšanu, kā tikai ceļot prasību tiesā. Prasības mērķis ir Būvju kadastrāla uzmērīšana un īpašuma tiesību nostiprināšana uz Būvēm zemesgrāmatā uz tiesas sprieduma pamata atbilstoši likumam "Par nekustamo īpašumu ierakstīšanu zemesgrāmatās". Bez īpašumtiesību dokumenta Prasītāja nevar ne pasūtīt Būvju uzmērīšanu Valsts zemes dienestā, ne arī zemesgrāmatā nostiprināt īpašumtiesības uz Būvēm. Nepietiek atsaukties uz likuma pantiem. Lai veiktu minētās darbības, Prasītājai ir jāiesniedz īpašumtiesību / būvniecību apliecinošus dokumentus.

5. Kā norādīts judikatūrā, pamatu ēku ierakstīšanai zemesgrāmatā persona var iegūt, ceļot prasību par īpašuma tiesību atzīšanu vispārējā kārtībā un iesniedzot attiecīgus pierādījumus. Ja pieteicējs uzskata, ka nav citu personu, kas varētu pretendēt uz strīdus īpašumu, prasība ceļama pret valsti, kurai piekrīt bezīpašnieka manta. (LR Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 24.novembra lēmums lietā Nr.SKC-1023/2017, 10.punkts). Šādas prasības apmierināšanas gadījumā tiesas nolēmums būs pamats īpašuma tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā.

6. Tiesu praksē līdzīgas lietas ir izskatītas un ieviesusies jau konkrēta tiesu prakse. Kurzemes rajona tiesa (Liepājā) lietā ar līdzīgiem lietas apstākļiem 2018.gada 20.aprīlī nolēmusi atzīt īpašuma tiesības prasītājam uz pagājušā gadsimta 60-70.gados celtu militāra rakstura būvi.

Nepastāvot nekādiem dokumentiem par Būvēm, prasītāja atrodas situācijā, ka uz tās zemesgabala ir Būves, ar kurām nevar nekādi rīkoties. (*lietas 220.-221.lapa*)

[7] Atbildētāja iesniegusi tiesā rakstveida viedokli par trešās personas paskaidrojumu, norādot, ka saskaņā ar minētajā paskaidrojumā norādīto, ka trešā persona uzskata, ka atbilstoši likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību" 14.panta ceturtajai daļai zemes īpašniekam (Prasītājam) īpašuma tiesības uz ēkām, kas nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, pieder uz Civillikuma 968.pantu, nevis tās atzīstamas ar tiesas spriedumu.

Atbildētāja nepiekrīt šādam viedoklim, jo tas ir pretrunā ar judikatūru, kas nostiprinājusies Latvijas Republikā vairāku gadu desmitu garumā. Arī Tieslietu ministrija 2012.gada 10.janvāra vēstulē Nr.1-13.4/104 paudusi viedokli, ka zemes īpašnieka tiesības uz būvēm, kuras atrodas uz tam piederošas zemes un nav reģistrētas zemesgrāmatā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā kā patstāvīgi īpašuma objekti, iespējams nostiprināt zemesgrāmatā uz tiesas sprieduma pamata. (*lietas 225.lapa*)

[8] Lietas dalībniekiem 2021.gada 29.oktobrī un 2021.gada 29.novembrī nosūtīti paziņojumi, ka, pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.panta pirmo daļu, lietas izskatīšana noteikta rakstveida procesā 2022.gada 8.februārī, izskaidrojot tiesības pusēm līdz 2021.gada 26.novembrim un trešajai personai – līdz 2021.gada 29.decembrim iesniegt tiesā papildus paskaidrojumus, pieteikt procesuālus lūgumus, pieteikt papildus pierādījumus un pieteikt motivētu noraidījumu tiesnesei. (*lietas 170.,202.-204.lapa*)

Ar tiesneses 2021.gada 30.decembra lēmumu noraidīts prasītājas lūgums lietu izskatīt attālināti. (*lietas 217.-218.lapa*)

Lietas dalībnieki nav cēluši citus pamatotus iebildumus, tostarp, pret lietas izskatīšanu rakstveida procesā. Līdz ar to atzīstams, ka par lietas izskatīšanu pusēm paziņots likumā paredzētajā kārtībā un lieta izskatāma rakstveida procesā. Noraidījums tiesnesei nav pieteikts.

**Motīvu daļa**

[9] Tiesa, novērtējusi pušu un trešās personas rakstveida paskaidrojumos un atsauksmē norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem, uzskata, ka prasība ir noraidāma pilnīgi šādu apsvērumu dēļ:

[9.1] Civilprocesa likuma 1.pants noteic, ka katrai fiziskai un juridiskai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 1. un 127.panta pirmajai daļai katram ir tiesības celt tiesā prasību, lai aizstāvētu savas aizskartās vai apstrīdētās civilās tiesības.

Tiesa atzīst, ka, prasītāja, uzskatot, ka pastāv strīds par tās tiesībām, pamatoti izmantoja tai likumā paredzētās un garantētās tiesības celt prasību tiesā.

[9.2] Civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra no pusēm cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu (skatīt *A. Lūcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2003, 62.lpp.).*

[9.3] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 92.pantu pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Civilprocesa likuma 93. panta pirmajā daļā noteikts, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Pierādījumus tiesa novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem (Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa).

Savukārt, Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa noteic, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 9. un 10.pantā noteiktajam pušu līdztiesības un sacīkstes principam, un saskaņā ar 93.panta noteikumiem katrai pusei jāpierāda tiesai savu prasījumu un iebildumu pamatotību.

Atbilstoši minētajām likuma normām pusēm ir jāiesniedz pierādījumi, pamatojot un aizstāvot katram savu tiesisko pozīciju lietā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu, tiesas spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā.

No minētās likuma normas izriet, ka tiesai jātaisa spriedums tikai par likumā noteiktā kārtībā pieteiktajiem pierādījumiem, kas attiecināmi uz prasības priekšmetu un tikai tādā apjomā, kādā tie izvērtēti, tiesai lietu izskatot pēc būtības.

[10] Saskaņā ar Civillikuma 1.pantu tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības.

Civillikuma 927.pants noteic, ka īpašums ir pilnīgas varas tiesība par lietu, t. i. tiesība valdīt un lietot to, iegūt no tās visus iespējamos labumus, ar to rīkoties un noteiktā kārtā atprasīt to atpakaļ no katras trešās personas ar īpašuma prasību.

Saskaņā ar Civillikuma 968.pantu uz zemes uzcelta un cieši ar to savienota ēka atzīstama par tās daļu.

Juridiskajā literatūrā atzīts, ka šī norma, pirmkārt, regulē īpašuma iegūšanu uz svešām kustamām lietām, kuras savienojuma rezultātā kļuvušas par zemesgabala sastāvdaļām. Otrkārt, Civillikuma 968.pants regulē šādas ēkas piederību vispār, turklāt, kā atzīts tiesu praksē, šādā gadījumā ir runa par prezumpciju, atbilstoši kurai pieņemams, ka ēka pieder tam, kuram pieder attiecīgais zemesgabals *(A.Grūtups, E.Kalniņš, Civillikuma komentāri, trešā daļa, Lietu tiesības, Īpašums, Otrais papildinātais izdevums, Rīga, Tiesu nama aģentūra, 2002., 72.lapa).*

No minētā secināms, ka šajā tiesību normā ietverta prezumpcija, ka ēka pieder tam, kam pieder konkrētais zemesgabals, bet zeme un ēkas (būves) uz tās ir pieļaujami kā patstāvīgi īpašuma objekti tad, ja to izņēmuma kārtā paredz speciālās tiesību normas.

Civillikuma 1036.pants nosaka, ka īpašums dod īpašniekam vienam pašam pilnīgas varas tiesību par lietu, ciktāl šī tiesība nav pakļauta sevišķi noteiktiem aprobežojumiem.

Likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību" 14.panta ceturtā daļa noteic, ka ēkas (būves), kuras Zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, uzskatāmas par zemes īpašnieka īpašumu atbilstoši Civillikuma 968.pantam. Citas personas īpašuma tiesības uz šādām ēkām (būvēm) var iegūt, ja tiesa apmierinājusi šo personu prasību atzīt īpašuma tiesības uz tām.

[11] Lietā nav strīda par to, ka /nosaukums/ (turpmāk – arī prasītāja) no 2019.gada 26.jūlija ir īpašniece nekustamajam īpašumam /adrese/, kadastra numurs /numurs A/, kas sastāv no zemes gabala 9,31 ha platībā.

Minēto īpašumu prasītāja ieguvusi no iepriekšējās īpašnieces /pers. J/, pamatojoties uz 2019.gada jūlija pirkuma līguma pamata. /pers. J/ bija minētā nekustamā īpašuma īpašniece no 2005.gada 4.jūlija, iegādājoties nekustamo īpašumu no iepriekšējās īpašnieces /pers. S/, pamatojoties uz 2005.gada 22.jūnija un 2005.gada 27.jūnija pirkuma līgumu pamata. /pers. S/ bija minētā nekustamā īpašuma īpašniece no 2001.gada 28.decembra. No Zemesgrāmatu nodalījuma noraksta redzams, ka uz zemes gabala nav reģistrētas ēkas vai būves.

[12] Lietā nav iesniegti pierādījumi par to, ka kāda cita fiziska vai juridiska persona būtu pieteikusi pretenzijas, tostarp, ceļot prasību tiesā un lūdzot tai atzīt īpašuma tiesības uz objektiem, kas atrodas uz prasītājai piederošā nekustamā īpašuma "/nosaukums/" zemes gabala.

Arī atbildētāja un trešā persona šādas pretenzijas lietā nav pieteikušas, tomēr tās iebilst pret prasītājas tiesībām iegūt īpašuma tiesības uz prasītājas norādītajiem objektiem.

[12.1] Atbildētāja uzskata, ka prasītāja nav iesniegusi pierādījumus tam, ka būtu nepārprotami secināms, ka Būves atrodas uz Prasītājam piederošā zemesgabala, ka lietā nav iesniegtas izziņas no Zemesgrāmatu nodaļas, Valsts zemes dienesta un pašvaldības par to, ka Būves nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, ka nav iesniegti pierādījumi, kad uzsākta Būvju būvniecība, tādēļ iespējams, ka tā uzsākta pēc likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" stāšanās spēkā, kā arī ņemams vērā, ka lielākā daļa no nekustamā īpašuma "/nosaukums/" atrodas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas teritorijā, kurā noteikts aizliegums celt jaunas ēkas un būves un paplašināt esošās.

[12.2] Savukārt trešā persona cēlusi iebildumus, norādot, ka domes rīcībā nav informācija, ka ēkas būtu uzceltas uz zemes, kas atbilstoši likumiem piešķirtas militārā objekta būvniecībai. Ja tiek pieņemts, ka ēkas uzceltas uz zemes, kas atbilstoši likumiem šim nolūkam piešķirtas, tad saskaņā ar likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību" 14.panta pirmās daļas 1.punktu ēka atzīstama par pastāvīgu īpašuma objektu. Ja šīm ēkām nav iespējams noskaidrot īpašnieku, tad šāda bezīpašnieka manta piekrīt valstij.

Minētā likuma 14.panta ceturtā daļa nosaka, ka īpašuma prasību par īpašuma tiesībām uz ēkām ir tiesības celt citām personām, nevis zemes īpašniekam. No likuma normas izriet, ka zemes īpašniekam īpašuma tiesības uz ēkām, kas nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, pieder uz Civillikuma 968.pantu, nevis tās atzīstamas ar tiesas spriedumu.

[12.3] Tādējādi tiesa konstatē, ka gan atbildētāja, gan trešā persona apstrīd prasītājas īpašuma tiesības uz prasītājas norādītajiem objektiem – Būvēm Nr.1, Nr.2. un Nr.3, un tiesa atzīst, ka to iebildumi ir daļēji pamatoti turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[13] Prasītāja savas prasības pamatojumam iesniegusi pierādījumus:

[13.1] nekustamā īpašuma /adrese A/, zemesgrāmatas Nodalījuma norakstu (*lietas 11.-12.lapa*; skatīt arī sprieduma 10.punktu);

[13.2] 5.10.2021 Informatīvo izdruku no Kadastra informācijas sistēmas teksta datiem, kas apstiprina, ka uz zemesgabala "/nosaukums/", kadastra Nr./numurs G/, ar kopplatību 9.3100 ha, nav reģistrēta zeme zem ēkām. Zemes galvenais saimnieciskās darbības mērķis ir lauksaimniecība, ir reģistrēti apgrūtinājumi, tostarp, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas teritorija - 5,37 ha. (*lietas 13.-14.lapa*);

[13.3.] Valsts zemes dienesta 2003.gada 20.marta zemes robežu plānu īpašumam /nosaukums/, no kura redzams, ka uz zemes gabala (9,31 ha platībā) nav reģistrēta zeme zem ēkām un pagalmiem (*lietas 42.-43.lapa*);

[13.4] SIA "Metrum" 2020.gada 30.janvāra topogrāfisko plānu (*lietas 44.-47.lapa*);

[13.5] 2019.gada 12.jūlija Notariālo aktu – Pirkuma līgumu, saskaņā ar kuru prasītāja nopirka no /pers. J/ nekustamo īpašumu /nosaukums/, kas sastāv no zemes gabala ar kopējo platību 9.31 ha (*lietas 48.-53.lapa*);

[13.6.] prasītājas iesniegumus un iestāžu atbildes prasītājai attiecībā par būvju piederību uz tai piederošās zemes – nekustamā īpašuma "/nosaukums/", tostarp:

[13.6.1] prasītājas 2020.gada 8.oktobra iesniegumus – Finanšu ministrijai ar pielikumā pievienotajiem dokumentiem (*lietas 56.- 83.lapa*) un publisko aktīvu pārvaldītājam "Possessor" (*lietas 89.lapa*), 2021.gada 9.marta iesniegumu Valsts Robežsardzei, Liepājas zonālajam arhīvam, Iekšlietu ministrijai (*lietas 95.lapa*),

[13.6.2] Liepājas zonālā arhīva 2021.gada 19.marta atbildi, kas apstiprina, ka arhīvam valsts glabāšanā nav nodoti Padomju armijas karaspēka daļu dokumenti un ka 1955.-1992.gada dokumentos nav atrasti pieņemšanas nodošanas akti par būvēm īpašumā "/nosaukums/" (*lietas 112.lapa*);

[13.6.3] VAS "Valsts nekustamie īpašumi" atbildi, ka tās rīcībā nav ne informācijas, ne dokumentu par iesniegumā minēto ēku piederību, kā arī tās neatrodas ne VAS "Valsts nekustamie īpašumi", ne Finanšu ministrijas tiesiskajā valdījumā, īpašumā, lietojumā vai pārvaldīšanā. (*lietas 85.lapa*);

[13.6.4] Iekšlietu ministrijas 2021.gada 13.aprīļa atbildi, ka ar Valsts robežsardzes 2021.gada 7.aprīļa atbildes vēstuli Nr.23.1-8/123 atbilde ir sniegta un citu papildinājumu šajā sakarā nav (*lietas 113.lapa*);

[13.6.5] publisko aktīvu pārvaldītāja "Possessor" 24.10.2020 atbildi, kas apstiprina, ka valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un

privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likumā noteiktajā termiņā būvju, kas atrodas uz zemesgabala /adrese A/, privatizācijas ierosinājums nav saņemts un tās nav nodotas privatizācijai (*lietas 86.lapa*);

[13.6.6] Nīcas novada būvvaldes 2020.gada 5.oktobra atbildi, kurā norādīts, ka saskaņā ar ierakstu zemesgrāmatu nodalījumā, īpašumā nav reģistrētas ēkas vai būves; īpašumam nav reģistrēti kadastra objekti, arī Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā nav reģistrētas būves ar statusu – būve ar nenoskaidrotu piederību. Īpašumā "/nosaukums/" esošas būves, precīzāk – divas būves un vienas būves drupas atrodas Baltijas jūras krasta kāpu aizsargjoslā – vietā, kur noteikti būtiski aprobežojumi būvniecības procesam. Būvvaldes rīcībā nav valsts vai pašvaldības izdots vai apstiprināts dokuments (izziņa, būvniecību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktā kārtībā sagatavots un apstiprināts), kas satur norādes par iesniegumā minēto būvju apjoma rādītājiem, lietošanas veidiem, būvniecības vai ekspluatācijā pieņemšanas gadiem. Būvvalde sniedz informāciju par notiekošas būvniecības tiesisko pamatu un sniedz ziņas par būvi – izsniedz izziņas par likumīgi būvētām būvēm (izziņa par jaunbūvi), kā arī izziņas par nojauktu vai īpašumā neatrodošos būvi (izziņa par būves neesību). Īpašumā "/nosaukums/" nav reģistrēts un nenotiek būvniecības process. (*lietas 116.lapa*);

[13.6.7] Nīcas novada domes 2020.gada 5.novembra atbildi, kas apstiprina, ka Nīcas novada pašvaldībā nav dokumentu par to, ka īpašumā "/nosaukums/" būtu likumīgi būvētas būves un ka īpašumā atrodošās divas būves un vienas būves drupas būtu padomju laika būves militārām vajadzībām; tajā arī norādīts, ka būves nereģistrē pašvaldībā, ka objekti (būves) tiek reģistrēti Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā, kā to nosaka Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 3.panta 1.daļa un 4.panta 1.daļa (*lietas 115.lapa*);

[13.6.8] Valsts zemes dienesta Kurzemes reģionālā nodaļas 2020.gada 12.novembra un 2021.gada 29.marta atbildes, kurās norādīts, ka saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 24.panta pirmās daļas 8.apakšpunktu, zemes īpašnieks var ierosināt būvju ar nenoskaidrotu piederību, kas atrodas uz viņam piederošas zemes, noteikšanu.

Lai Kadastra informācijas sistēmā reģistrētu būvi, kas iepriekš nav reģistrēta Kadastra informācijas sistēmā, zemes īpašniekam Dienestā ir jāpasūta būves kadastrālā uzmērīšana.

Lai uzsāktu būves kadastrālo mērīšanu, no dokumentiem nepieciešams iegūt šādu ēku raksturojošu informāciju, kas apstiprina būves tiesisku iegūšanu:

1) ēkas nosaukums;
2) ēkas ekspluatācijā pieņemšanas gads;
3) ēkas galvenais lietošanas veids;
4) telpu grupas nosaukums;
5) telpu grupas lietošanas veids;
6) telpu nosaukums.

Atzīmē, ka kadastrāli neuzmēra ēku, ja tai nav vismaz viena konstruktīvi izbūvēta ar sienām no visām pusēm un pārsegumu vai jumtu norobežota iekštelpa (izņemot valsts vai pašvaldību aizsardzībā esošu ēku drupas; ēku drupas uzmēra tikai gadījumā, ja to galvenajos lietošanas veids ir noteikts – kultūrvēsturiska ēka. (*lietas 15., 117.lapa*)

[13.6.9] SIA "Ober Haus Vērtēšanas Serviss" 2021.gada 25.augusta Atskaiti par trīs būvju Patieso vērtību – Būvei Nr.1 – 1290 EUR, Būvei Nr.2 – 1280 EUR un Būvei Nr.3 – 500 EUR (*lietas 119.-153.lapa*).

[13.6.10] Tiesvedības laikā prasītāja iesniegusi lietā papildus pierādījumus:

[13.6.10.1] zvērināta tiesu izpildītāja Aktu Nr.00140/008/2021-AKT, kurā norādīts, ka tiesvedības procesa vajadzībām ir fiksēts fakts, ka uz nekustamā īpašumā "/nosaukums/" ietilpstošā zemes gabala atrodas trīs būves; ir veikta būvju fotofiksācija, veikti ekrānuzņēmumi, kas pievienoti Aktam (*lietas 188.-193.lapa*);

[13.6.10.2] 1999.gada 14.aprīļa Līgumu par zemes izpirkšanu, kas noslēgts zemes privatizācijas procesā starp /pers. S/ un Latvijas Hipotēku un zemes banku, kas apstiprina, ka /pers. S/ iegādājās par privatizācijas sertifikātiem zemes īpašumu "/nosaukums2/" 12,4 ha platībā par 1226 Ls jeb 43,79 privatizācijas sertifikātiem; īpašuma sastāvā ir lauksaimnieciski izmantojamā zeme 3 ha mežs 2,4 ha (*lietas 223.lapa*);

[13.6.10.3] nekustamā īpašuma "/nosaukums2/" zemesgrāmatas nodalījuma norakstu, no kura redzams, ka, pamatojoties uz iepriekš minēto 1999.gada 14.aprīļa Līgumu par zemes izpirkšanu, 1999.gada 4.maijā zemesgrāmatā reģistrēts nekustamais īpašums – zemes gabals, no kura atdalīti (2003.gada 24.novembrī un 2007.gada 29.martā) divi zemes gabali, kopā 9.31 ha, ar īpašuma nosaukumu "/nosaukums/" (*lietas 222.lapa*).

[14] Atbildētāja iesniegusi tiesā pierādījumus:

[14.1] 2021.gada 25.oktobra informatīvas izdrukas no Kadastra informācijas sistēmas teksta datiem, kas apstiprina, ka nekustamajā īpašumā "/nosaukums/" nav reģistrētas ēkas un būves (*lietas 178.-179.lapa*);

[14.2] 2021.gada kartes skata izdrukas, no kurām, tiesas ieskatā, nav nepārprotami redzams, ka uz nekustamā īpašumā "/nosaukums/" zemesgabala atrastos noteikta apjoma ēkas vai būves. (*lietas 180.-184.lapa*)

Trešā persona nav iesniegusi tiesā nekādus pierādījumus savu iebildumu pamatojumam; patstāvīgus prasījumus nav pieteikusi.

[15] Civillikuma 968.pants noteic, ka uz zemes uzcelta un cieši ar to savienota ēka atzīstama par tās daļu.

Juridiskajā literatūrā norādīts, ka šī norma, pirmkārt, regulē īpašuma iegūšanu uz svešām kustamām lietām, kuras savienojuma rezultātā kļuvušas par zemesgabala sastāvdaļām. Otrkārt, Civillikuma 968.pants regulē šādas ēkas piederību vispār, turklāt, kā atzīts tiesu praksē, šajā gadījumā ir runa par prezumpciju, atbilstoši kurai pieņemams, ka ēka pieder tam, kuram pieder attiecīgais zemesgabals [..] (A.Grūtups, E.Kalniņš. Civillikuma komentāri. Trešā daļa. Lietu tiesības. Īpašums. Otrais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 72.lpp.).

Likuma "Par Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta pirmās daļas četri punkti paredz izņēmumus, kad ēkas atzīstamas par patstāvīgu īpašuma objektu; savukārt panta ceturtā daļa noteic, ka ēkas (būves), kuras zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, uzskatāmas par zemes īpašnieka īpašumu atbilstoši Civillikuma 968.pantam. Citas personas īpašuma tiesības uz šādām ēkām (būvēm) var iegūt, ja tiesa apmierinājusi šo personu prasību atzīt īpašuma tiesības uz attiecīgajiem objektiem.

Secīgi, ja nenoskaidrotas piederības ēka (būve) atrodas uz personai piederošas zemes vienības, persona kā zemes īpašnieks ir tiesīga celt prasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz ēku (būvi), pamatojoties uz Civillikuma 968.pantu, likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta ceturto daļu. Tiesiskais regulējums un tiesu prakse apstiprina, ka īpašuma tiesības uz ēku zemes īpašnieks var iegūt, ceļot īpašuma prasību prasības tiesvedības kārtībā.

[15.1] Tiesa konstatē, ka no lietā iesniegtajiem materiāliem redzams, ka uz prasītājai piederošas zemes atrodas trīs strīdus objekti. Tomēr, ne tiesā iesniegtie publiski pieejamie dokumenti, ne prasītājas, ne iestāžu sniegtā informācija neapstiprina, ka attiecībā uz prasītājas norādītajiem objektiem – Būvi Nr.1, Būvi Nr.2 un Būvi Nr.3 izpildītos likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta pirmajā daļā paredzētie nosacījumi un ka šie objekti būtu atzīstami par atsevišķu būvju īpašumu. Atbilstoši Civillikuma 930.panta piezīmei nekustamas bezīpašnieka lietas piekrīt valstij.

Līdz ar to ir pamats atzīt, ka prasītājai, uzskatot, ka tai ir tiesības uz strīdus objektiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 1.pantā paredzētājām tiesībām, nebija šķēršļu celt tiesā prasību pret Latvijas valsti Finanšu ministrijas personā, ņemot vērā, ka prasības pieteikumā norādītie apstākļi un pievienotie pierādījumi apstiprina, ka strīdus objektu piederība nav zināma, līdz ar to tie piekristu valstij.

Tomēr šajā gadījumā atbildētājas kā valsts pārstāves rakstveida paskaidrojumi apstiprina, ka Finanšu ministrija nepretendē uz prasītājas īpašumā esošajiem objektiem; pretprasību par īpašuma tiesību atzīšanu valstij uz minētajiem objektiem atbildētāja nav cēlusi, vien norādījusi, ka uzskata, ka prasītāja nav pierādījusi, ka uz tai piederošā zemes gabala atrastos kādas būves.

Iepriekš norādīto apsvērumu dēļ tiesa atzīst, ka nav pamatoti un ir noraidāmi trešās personas iebildumi, ka prasītājai nebūtu prasījuma tiesības, ka ēkas ir bezmantinieka manta un tās piekrīt valstij, ņemot vērā apstākli, ka valsts savas pretenzijas uz minētajiem objektiem nav izvirzījusi.

[15.2] No atbildētājas paskaidrojumiem secināms, ka tā, iebilstot pret prasības apmierināšanu, uzskata par vērā ņemamiem pašvaldības būvvaldes iebildumus prasītājas īpašumtiesību atzīšanai uz strīdus objektiem.

[15.3] Tiesa uzskata, ka šajā gadījumā, ņemot vērā lietā celtos atbildētājas un trešās personas iebildumus, prasības izvērtēšana nav izolēta no būvniecības, kadastra un citu attiecināmo normatīvo aktu piemērošanas.

[15.4] Tiesību doktrīnā atzīts un tam vairākkārtīgi pievienojies arī Senāts, ka tiesai ir patstāvīgi jākvalificē prasības pamats un jānosaka, kuras normas piemērojamas strīda izšķiršanai, un šo tiesas pienākumu neietekmē ne tas, kā prasītājs nosaucis savu prasību, ne tas, uz kādām tiesību normām prasītājs atsaucies. Tas izriet no principa *iura novit curia*, kurš nosaka, ka tiesai pašai jāzina likums neatkarīgi no tā, uz kādu likumu norādījušas vai nav norādījušas puses (sk. V.Bukovskis. Civilprocesa mācību grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 304.-305.lpp.; sk. arī Senāta 2012.gada 1.februāra spriedumu lietā Nr.SKC-10/2012 (C02031808), Senāta 2013.gada 31.maija spriedumu lietā Nr.SKC-1491/2013 (C30450410), Civillietu departamenta 2015.gada 27.februāra spriedumu lietā Nr.SKC-41/2015 (C30597910), Civillietu departamenta 2016.gada 20.maija spriedumu lietā Nr.SKC-164/2016 (C31356412)).

[15.5] Tiesa norāda, ka no normatīvajiem aktiem un judikatūrā norādītā izriet, ka prasījuma tiesības zemes īpašniekam var būt, bet īpašuma tiesības atzīstamas tikai tad, ja uz zemes gabala esošie strīdus objekti ir apveltīti ar konkrētām īpašībām – tas ir, bez tā, ka tie atrodas uz zemes īpašniekam piederošā zemes gabala, tām jābūt apveltītām ar būvēm vai ēkām raksturīgām īpašībām. Tas nepieciešams, lai prasītājai labvēlīga tiesas sprieduma gadījumā, būtu iespējams, kā to vēlējusies prasītāja, tās norādītos objektus reģistrēt gan Valsts zemes dienesta Kadastra informācijas sistēmā, gan Zemesgrāmatā, lai pēc tam varētu realizēt būvniecības procesu.

[15.6] Tādējādi tiesa uzskata, ka, izspriežot šo prasību, ir izvērtējams, vai pastāv nepieciešamie apstākļi, lai atzītu, ka objekti, kuri atrodas uz prasītājai piederošā nekustamā īpašuma "/nosaukums/" – zemes gabala, būtu apveltīti ar Kadastra informācijas sistēmā un Zemesgrāmatā reģistrējamām būvju īpašībām. Kā apstiprina lietas materiāli, uz šiem nepieciešamiem apstākļiem prasītājai jau pirms prasības celšanas bija norādījušas kompetentas iestādes – pašvaldības būvvalde un Valsts zemes dienests.

[16] Lai nekustamā īpašuma objektu reģistrētu Kadastra informācijas sistēmā un pēc tam kā patstāvīgu īpašuma objektu reģistrētu Zemesgrāmatā, tam piešķirams kadastra numurs. Savukārt, tam ir nepieciešami konkrēti, normatīvajos aktos noteikti dokumenti. Tajos jābūt norādītai informācijai, kas paredzēta Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā (turpmāk – arī Kadastra likums), tostarp, 22.panta 1., 2. un 3.punktā, 23. un 24.pantā, uz to pamata izdotos Būvju kadastrālās uzmērīšanas noteikumos (turpmāk – arī Būvju noteikumi).

[16.1] Lai atbilstoši Kadastra likuma 15.panta 1.a) punktam un 4.punktam Kadastra informācijas sistēmā reģistrētu jaunu nekustamā īpašuma objektu un lai nekustamā īpašuma objektu nostiprinātu zemesgrāmatā, ir nepieciešams noteikt nekustamā īpašuma objektu.

Kadastra likuma 23.pants nosaka, ka nekustamā īpašuma objekta noteikšana ir pabeigta pēc nekustamā īpašuma objekta datu reģistrācijas Kadastra informācijas sistēmā un noteikšanas dokumentu nodošanas Valsts zemes dienesta arhīvā. Saskaņā ar Kadastra likuma 24.panta pirmās daļas 8.punktu nekustamā īpašuma objekta noteikšanu ierosina zemes īpašnieks — attiecībā uz būvēm ar nenoskaidrotu piederību, kuras atrodas uz viņa zemes. Kadastra likuma 32.panta pirmā un otrā daļa nosaka, ka nekustamo īpašumu veido un tā sastāvu groza normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Nekustamo īpašumu veido tikai no tiem nekustamā īpašuma objektiem, kuri ir noteikti atbilstoši šā likuma prasībām.

Atbilstoši Kadastra likuma 16.panta 2.punktam par nekustamā īpašuma objektu var noteikt būvi, izņemot:

a) būvi, kuru var pārvietot no vienas vietas uz citu vietu, to neizjaucot vai citādi ārēji nebojājot,

b) pagaidu būvi.

Kadastra likuma 60.[1]panta pirmās daļas 1.punktā noteikts, ka nostiprinājuma lūgums zemesgrāmatai vienlaikus ir iesniegums par kadastra objekta vai kadastra datu reģistrāciju vai kadastra datu aktualizāciju Kadastra informācijas sistēmā, ja ar to lūgts ierakstīt Kadastra informācijas sistēmā reģistrētu būvi kā patstāvīgu būvju īpašumu.

[16.2] Savukārt, Būvju noteikumu 3.punkts nosaka, ka būves kadastrālo uzmērīšanu uzsāk, pamatojoties uz Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 24.pantā minētās personas (turpmāk – ierosinātājs) iesniegumu un tam pievienotajiem dokumentiem, kas noteikti normatīvajā aktā par kadastra objekta reģistrāciju un kadastra datu aktualizāciju. Papildus ierosinātājs uzrāda šādus dokumentus (ja tie ir ierosinātāja rīcībā), tostarp, paskaidrojuma rakstu ar būves tehniskajiem rādītājiem un norādi par būves galveno lietošanas veidu (funkciju); stāva plānu ar pievienotu telpu grupu lietošanas veidu eksplikāciju; būves garengriezuma un šķērsgriezuma plānu; citu valsts vai pašvaldības iestāžu izdotu vai apstiprinātu dokumentu (piemēram, lēmumu, izziņu, būvniecību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktā kārtībā sagatavotu un pašvaldības būvvaldes apstiprinātu informāciju), kas satur norādes par būves, telpu grupas vai telpas apjoma rādītājiem, lietošanas veidiem, būvniecības vai ekspluatācijā pieņemšanas gadiem; normatīvajos aktos noteiktā kārtībā izgatavotu zemes robežu plānu, topogrāfisko plānu, situācijas plānu u.c.

Būvju noteikumu 6.1. un 6.2.punkts nosaka, ka kadastrāli neuzmēra – ēku, ja tai nav vismaz viena konstruktīvi izbūvēta ar sienām no visām pusēm un pārsegumu vai jumtu norobežota iekštelpa (izņemot jaunbūves pamatus, valsts un pašvaldību aizsardzībā esošu ēku drupas un šo noteikumu 129.punktā minēto gadījumu); ēku un telpu grupu, kuras iekštelpu lielākais augstums ir mazāks par 1,60 metriem.

[16.3] Tiesa uzskata, ka šajā gadījumā prasītāja nav iesniegusi tiesā pārliecinošus un ticamus pierādījumus, kas apstiprina, ka prasītājas rīcībā ir visa iepriekš norādītajos normatīvajos aktos paredzētā informācija, kas nepieciešama, lai prasītājas norādītos objektus varētu atzīt par būvēm, kuras būtu reģistrējamas Kadastra informācijas sistēmā un Zemesgrāmatā.

Prasītāja, tiesas ieskatā, nav iesniegusi tiesā pierādījumus, kas atbilstoši Kadastra likumā un Būvju noteikumos izvirzītajām prasībām ar pietiekamu ticamības pakāpi apstiprinātu kaut minimāli nepieciešamo informāciju, tostarp, laiku, kad objekti būvēti; būves galveno lietošanas veidu (funkciju); telpu plānu ar pievienotu telpu grupu lietošanas veidu eksplikāciju; būvju garengriezuma un šķērsgriezuma plānu; būvju un telpu tehniskos radītājus, tostarp, augstumu; noteiktā kārtībā sagatavotu un pašvaldības būvvaldes apstiprinātu informāciju, kas satur norādes par būves, telpu grupas vai telpas apjoma rādītājiem, telpu lietošanas veidiem; vai objekti ir (nav) pārvietojami, vai tās ir pagaidu vai patstāvīgas būves; normatīvajos aktos noteiktā kārtībā izgatavotu situācijas plānu.

[17] No prasības pieteikuma un prasītājas paskaidrojumiem izriet, ka prasītāja uzskata, ka nepieciešamo informāciju un apstākļus tā ir pierādījusi ar būvinženiera /pers. C/ sagatavotajiem 2020.gada 17.februāra Vizuālās tehniskās apsekošanas aktiem.

Tiesa uzskata, ka būvinženiera /pers. C/ 2020.gada17.februāra Vizuālās tehniskās apsekošanas akti Būvēm Nr.1, Nr.2 un Nr.3 nesatur visu

Kadastra likumā un Būvju noteikumos paredzēto un nepieciešamo informāciju par objektiem uz prasītāja zemes īpašuma; to satur tikai daļēji. Bez tam, Atzinumos ir daudz nekonkrētības, pieņēmumu, iespējamību un varbūtību.

Lai gan Atzinumos pats /pers. C/ norāda uz "ekspertīzes .. atzinumu", tomēr civilprocesuālā izpratnē prasītājas iesniegtie atzinumi nav vērtējami kā eksperta atzinumi.

[17.1] Atbilstoši Civilprocesa likuma 121.panta pirmajai daļai, ja lietai nozīmīgu faktu noskaidrošanai nepieciešamas speciālas zināšanas zinātnē, tehnikā, mākslā vai citā nozarē, tiesa pēc puses lūguma nozīmē ekspertīzi.

Konkrētajā gadījumā lietā tiesas ekspertīze nav veikta. Lietas dalībnieki nav lūguši noteikt ekspertīzi, neskatoties uz to, ka jau pirms prasības celšanas tiesā visiem iesaistītajiem bija zināms, ka pastāv strīds par juridiski nozīmīgiem apstākļiem attiecībā uz strīdus objektiem. Strīdu apstiprina arī lietas dalībnieku paskaidrojumos norādītie argumenti un apsvērumi.

[17.2] Tiesību zinātnieks T.Bordāns secinājis, ka nepamatoti ir vērtēt puses ārpustiesas ceļā iegūtu speciālista atzinumu kā rakstveida pierādījumu lietā, ka Civilprocesa likums neparedz kāda speciālista iesaistīšanu civilprocesā paralēli ekspertam. Vienīgais tiesā pieļaujamais pierādījums, kura pamatā ir personas speciālās zināšanas, ir ekspertīze, kas veikta Civilprocesa likumā paredzētajā kārtībā. Savukārt puses noalgota speciālista atzinums var tikt vērtēts labākajā gadījumā kā puses paskaidrojumi, kuriem nav pierādījuma spēka, jo Civilprocesa likums nepieļauj šādu pierādīšanas līdzekli (https://juristavards.lv/doc/273436-ekspertizesproblematika -civilprocesa/).

[17.3] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 110.pantu rakstveida pierādījumi ir ziņas par faktiem, kuriem ir nozīme lietā, un šīs ziņas ar burtu, ciparu un citu rakstisku zīmju vai tehnisku līdzekļu palīdzību ierakstītas dokumentos, citos rakstos, kā arī attiecīgās ierakstu sistēmās.

[17.4] Būvinženieris /pers.C/ ir sagatavojis minētos Atzinumus pēc prasītājas kā pasūtītājas uzdevuma, tātad, sniedzot maksas pakalpojumu.

[17.4.1] Tiesa konstatē, ka Atzinumos, atbilstoši speciālajiem normatīvajiem aktiem, /pers. C/ ziņās par objektiem – Būvēm Nr.1 un Nr.2 nav norādījis, piemēram, būves veidu, kopējo platību, telpu augstumu, nodošanu ekspluatācijā. Atzinumos norādīts: "Apsekojamā būve padomju laika militārām vajadzībām (visticamāk robežapsardzei kā robežsargu dzīvošanai piemērota)", "no būvniecības sākuma ēkas funkcija – militāristu naktsmītne (mans viedoklis)". (*lietas 17., 26.lapa*). Par būves pamatiem norādīts: "Pamatu iebūves dziļums > 1m – aptuveni 600 mm. Pamati netiek atrakti ." (*lietas 19., 27.lapa*)

Tā kā pamati nav tikuši atrakti, līdz ar to tiesai nav saprotams, kādā veidā /pers. C/ ir konstatējis Būves Nr.1 un Būves Nr.2 pamatu dziļumu.

[17.4.2] No Atzinumiem nav konstatējams ne telpu daudzums, izvietojums, telpu grupu veidi objektos – Būvē Nr.1 un Būvē Nr.2. Ir norāde par grīdām Būvei Nr.1 un Nr.2: "ar pietiekami lielu pārliecību varu apgalvot, ka savulaik būvē bijušas koka dēļu grīdas", taču pamatojums šāda secinājuma izdarīšanai nav norādīts. Norādīts: "ēkā nav apkures, pieļauju, ka tā bijusi elektriskā"; ka nav ventilācijas šahtas un kanāli iekšējie inženiertīkli un iekārtas – aukstā ūdens un kanalizācijas cauruļvadi nav, apkures sistēma nav; ēkā nav nekāda elektroinstalācija, tā pilnībā demontēta, norādot: "brutāli izrauti vadi"; ūdensapgāde, kanalizācija, siltumapgāde nav. (*lietas 21.-22., 29.- 31.lapa*). Tādējādi tiesai nav saprotams, kādā veidā speciālists ir nonācis pie atzinuma, ka objekti ir bijuši paredzēti dzīvošanai, ja tajos nav konstatētas iepriekšminētās iekārtas un inženiertīkli.

[17.4.3] Atzinumu kopsavilkumu daļā norādīts: "Ir nepārprotami skaidrs, ka apsekojamā būvē pielietotie būvmateriāli attiecināmi uz padomju laiku (tā saucamo "Hruščova laiku"; "pēc nekustamā īpašuma reģistrācijas Zemes grāmatā…" "..iespējams uzsākt būves atjaunošanu". Norādīts: "Nav pamata uzskatīt, ka būve uzbūvēta nelikumīgi, tā būvēta saskaņā ar attiecīgā laikmeta normatīvo aktu prasībām, līdz ar to būves atjaunošana ir iespējama". (*lietas 23., 31.-32.lapa*)

[17.4.4] Attiecībā par Būvi Nr.3 /pers.C/ Atzinumā nav norādījis ne apbūves laukumu, ne kopējo platību, ir norādījis: "Apsekojamā būve padomju laika militārām vajadzībām (visticamāk robežapsardzei, kā robežsargu darbības palīgēka)", "no būvniecības sākuma ēkas funkcija – militāristu naktsmītne (mans viedoklis)" (*lietas 35.lapa*). Par būves pamatiem norādīts: "Pamatu iebūves dziļums > 1m –aptuveni 600 mm. Pamati netiek atrakti ." (*lietas 37.lapa*) Norādīts, ka ēkas sienas praktiski nojauktas/sabrukušas; ēkai daļēji saglabājusies tikai Z un A puses sienas (*lietas 37.lapa*). Ēkas iekšējie inženiertīkli un iekārtas, ārējie inženiertīkli nav. Apsekotā būve Nr.3 praktiski sabrukusi; apsekojamā būve klasificējama kā II grupas ēka. Norādīts: "Nav pamata uzskatīt, ka būve uzbūvēta nelikumīgi, tā būvēta saskaņā ar attiecīgā laikmeta normatīvo aktu prasībām, līdz ar to būves atjaunošana ir iespējama". (*lietas 39.-40.lapa*)

[17.5] Tiesas ieskatā, nav saprotams arī, kādā veidā /pers. C/ nonācis pie secinājuma, ka būves būvētas padomju laika militārām vajadzībām – robežapsardzei kā robežsargu dzīvošanai piemērota, ka no būvniecības sākuma Būvju Nr.1 un Nr.2 funkcija bijusi militāristu naktsmītne, ka pielietotie būvmateriāli attiecināmi uz padomju laiku (tā saucamo "Hruščova laiku") un ka būves būvētas saskaņā ar attiecīgā laikmeta normatīvo aktu prasībām, jo minētajiem apgalvojumiem nav norādīts ne pamatojums, ne konkrēti normatīvie akti.

[17.6] Tiesa uzskata, ka speciālists Atzinumos secinājumus un paziņojumus ir norādījis neatbilstoši, bez pietiekama pamatojuma. Pie šādiem apstākļiem tiesa iesniegtajiem atzinumiem nepiešķir ticamību.

[18] Tiesa uzskata, ka, ņemot vērā sprieduma 17., 17.1. - 17.6.punktos norādītos apsvērumus, nav pamats uzskatīt, ka prasītāja lietā būtu iesniegusi pierādījumus, kas ar pietiekamu ticamības pakāpi apstiprinātu, ka konkrētie objekti – Būves Nr.1, Nr.2 un Nr.3 būtu atzīstami par būvēm un laiku, kad šie objekti ir būvēti – padomju jeb okupācijas laikā, vai pēc tam, kad ar 1992.gada 1.septembri stājās spēkā likums "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" un Civillikums.

[18.1] Arī pati prasītāja atzīst, ka līdz šim iegūtie publiski pieejamie un iestāžu iesniegtie pierādījumi, tostarp, pašvaldības, Valsts zemes dienesta, Iekšlietu ministrijas, Valsts Robežsardzes un Aizsardzības ministrijas izsniegtie dokumenti, neapstiprina, ka uz tai piederošā minētā zemes gabala atrastos ēkas vai būves, kas būtu atzītas par patstāvīgiem īpašuma objektiem.

[18.2] Tiesa, iepazinusies arī ar prasītājas iesniegtajiem dokumentiem (no tiem daļa nav valsts valodā un līdz ar to atbilstoši Civilprocesa likuma 13.panta otrās daļas noteikumiem nav vērtējami kā pierādījumi lietā), kas saņemti no Aizsardzības ministrijas – Militāro objektu pārņemšanas komisijas 01.10.1992. sēdes protokolu Nr. 21 (*lietas 91. - 92.lapa*) un ministrijas atbildi (*lietas 90.lapa*), kurā norādīts, ka prasītājas iesniegumā minētās būves neatrodas Aizsardzības ministrijas valdījumā un tās rīcībā nav dokumentu, uz kuru pamata varētu precīzi identificēt minētās būves; Iekšlietu ministrijas atbildi, ka tās rīcībā nav informācijas par minēto ēku piederību (*lietas 87.lapa*), Valsts Robežsardzes atbildi (*lietas 96.-97.lapa*), ka tās rīcībā nav prasītājas iesniegumā pieprasītie dokumenti, un tai pievienotajiem dokumentiem (*lietas 98.-110.lapa*), secina, ka tie neapstiprina, ka strīdus objekti – Būve Nr.1, Būve Nr.2 un Būve Nr.3 būtu padomju laika militārās būves, kas būtu nodotas īpašumā Latvijas valstij vai pašvaldībai.

[18.3] Latvijas Nacionālā arhīva izziņa apstiprina, ka 1955.-1992.gadu dokumentos nav atrasti pieņemšanas nodošanas akti par būvēm "/nosaukums/". (*lietas 112.lapa*)

[18.4] Tiesa uzskata, ka lietā nav iesniegti pierādījumi, kas ar pietiekamu ticamības pakāpi apstiprinātu arī, ka laikā, kad īpašumu ieguva iepriekšējās īpašnieces, tas ir – 2001.gada 28.decembrī /pers. S/ un 2005.gada 4.jūlijā – /pers. J/, tātad, jau pēc likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" stāšanās spēkā, uz nekustamā īpašuma "/nosaukums/" zemes gabala jau sākotnēji būtu atradušās būves, ēkas vai citi objekti, kurus prasītāja nosaukusi par Būvi Nr.1, Būvi Nr.2 un Būvi Nr.3.

[18.5] Pati prasītāja atzīst, ka līdz šim iegūtie publiski pieejamie un iestāžu iesniegtie pierādījumi, tostarp, pašvaldības, Valsts zemes dienesta,

Iekšlietu ministrijas, Valsts Robežsardzes un Aizsardzības ministrijas izsniegtie dokumenti, neapstiprina, ka uz tai piederošā minētā zemes gabala atrastos ēkas vai būves, kas būtu uzskatāmi par patstāvīgiem īpašuma objektiem.

[18.6] Prasītājas iesniegtais 2003.gada 20.marta Zemes robežu plāns zemes īpašumam "/nosaukums/" neapstiprina, ka uz minētā zemes gabala plāna sastādīšanas laikā būtu konstatētas un tur atrastos ēkas vai būves. Minētais izriet no ieraksta plānā, ka nav zemes zem ēkām vai pagalmiem (*lietas 42.lapa*).

[18.7] Prasītāja pati norāda, ka arī iepriekšējai zemes gabala īpašniecei /pers. J/ nav bijusi dokumentācija par būvēm uz viņai piederošās zemes.

Lietā nav apstiprinājuma tam, ka nekustamā īpašuma iepriekšējās īpašnieces jebkad būtu uzskatījušas, ka uz zemes gabala atrodas kādi objekti, kas būtu atzīstami par viņu īpašumu, ka sakarā ar to viņas būtu vērsušās kompetentās iestādēs, lai nokārtotu dokumentus par īpašuma tiesībām uz šādiem objektiem.

Saskaņā ar Civillikuma 987.pantu ar nodošanu jaunais īpašnieks iegūst īpašuma tiesību uz lietu tādā pašā apmērā, kādā tā piederējusi lietas nodevējam.

Kā redzams no 2019.gada 12.jūlija Pirkuma līguma, nekustamā īpašuma "/nosaukums/" sastāvā pārdošanas brīdī bija zemes gabals ar kopējo platību 9.31 ha. Līguma 3.1.punktā prasītājas pārstāvis apliecinājis, ka viņš ir apskatījis un pārbaudījis atsavināmo nekustamo īpašumu un viņam ir zināmi visi ar to saistītie apstākļi; 7.1. punktā līdzēji apstiprināja, ka viņiem nav nekādas pretenzijas saistībā ar šā līguma noslēgšanu un nav pamats tās izvirzīt turpmāk. (*lietas 48.-53.lapa*)

[18.8] Līdz ar to uzskatāms, ka prasītāja, iegādājoties nekustamo īpašumu, apzinājās, ka tā iegādājas zemes gabalu, uz kura neatrodas zemesgrāmatā, kadastra informācijas sistēmā reģistrētas ēkas vai būves, un tādējādi tā varēja un tai vajadzēja apzināties arī, ka uz iegūtā zemes gabala atrodošos citu objektu lietošana turpmāk varētu būt apgrūtināta vai neiespējama.

[18.9] Tiesa uzskata, ka, izspriežot lietu, būtisks un vērā ņemams ir arī apstāklis, uz kuru jau pirms prasības celšanas tiesā prasītājai iepriekš norādījušas gan pašvaldības, gan valsts kompetentās iestādes – būvvalde un Valsts zemes dienests; kā arī uz to atbildētāja norādījusi tiesvedības laikā, un tas ir, ka prasītājai piederošā nekustamā īpašuma – zemes gabala lielākā daļa atrodas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas teritorijā, kurā ar Aizsargjoslu likuma 36.panta otro daļu noteikts aizliegums celt jaunas ēkas un būves un paplašināt esošās, izņemot atsevišķus normatīvajos aktos (tajā skaitā vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā) paredzētos gadījumos.

[18.10] Tiesa norāda prasītājai, ka atbilstoši Civillikuma 927. un 1036.pantā noteiktajam (sk. sprieduma 10.punktu), uzskatot, ka uz tai piederošā nekustamā īpašuma – zemes gabala atrodošies objekti degradē ainavu vai varētu būt bīstami un radīt apdraudējumu, tai kā īpašniecei nav juridisku šķēršļu šos objektus aizvākt.

[19] Prasītāja prasības pamatojumam atsaukusies uz it kā izveidojušos tiesu praksi līdzīgos gadījumos, norādot gan tikai vienu konkrētu – Kurzemes rajona tiesas 2018.gada 20.aprīļa spriedumu, kurā esot līdzīgi lietas apstākļi (lietas Nr. C20 2721 16; ECLI:LV:KURT:2018:0420.C20272116.1.S)

[19.1] Tiesa, iepazinusies ar prasītājas minēto tiesas spriedumu, atzīst, ka tajā tiesa konstatējusi vairākus būtiski atšķirīgus apstākļus, kas bija pamats prasības apmierināšanai, un tie ir, ka: 1) jau 1996.gada 2.septembra Nīcas pagasta zemes komisijas lēmumā Nr.102, piešķirot prasītājam īpašumā zemi par samaksu, bija norādīts, ka uz īpašumā nodotamās zemes atrodas "ēku drupas"; 2) prasītāja kā zemes īpašnieka pasūtītajā 2016.gada 16.augusta kadastrālās uzmērīšanas lietā "ēku drupām" uzmērīšanas lietas ietvaros piešķirts apzīmējums "būve", tai jau ir piešķirts kadastra apzīmējums – Nr./numurs/, tai ir noteikts apbūves laukums 89,2 kv.m., kopējā platība 155,2 kv.m, un konstatēts, ka būve atrodas uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu Nr./numurs H/.

[19.2] Šajā lietā ne sākotnējos dokumentos par īpašumu īpašuma iegūšanu, ne turpmākajos atsavinājuma līgumos prasītājas norādītie objekti nekustamajā īpašumā "/nosaukums/" nav norādīti; tie nav bijuši reģistrēti kadastra reģistrā – tiem nav bijis noteikts apzīmējums kā būvēm, nav piešķirts kadastra apzīmējums un numurs, nav noteiktas citas nepieciešamās būvju identifikācijas pazīmes.

[19.3] Līdz ar to prasītājas minēto tiesas spriedumu nevar atzīt par tiesu praksi, kas būtu atzīstama par judikatūru un kas būtu attiecināma uz izskatāmo lietu.

[20] Tādējādi, ievērojot visus norādītos apsvērumus, ievērojot, ka nav iegūti pierādījumi tam, ka strīdus objekti Kadastra informācijas sistēmā un zemesgrāmatā būtu identificējami kā patstāvīgi īpašuma objekti, tiesa uzskata, ka prasības apmierināšanai nav pamats un tā ir noraidāma pilnīgi.

[21] Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Tā kā prasība ir noraidīta un tiesa nekonstatē, ka atbildētājai būtu radušies tiesas izdevumi šajā lietā, tad nav pamats izspriest jautājumu par tiesas izdevumu piedziņu no prasītājas par labu atbildētājai.

Tiesa arī nekonstatē tiesas izdevumus, kas būtu piedzenami valsts labā saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta noteikumiem.

**Rezolutīvā daļa**

Saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10. pantu, Civilprocesa likuma 93., 97, 187., 189.-193., 199. pantu tiesa

**nosprieda:**

Noraidīt pilnīgi SIA "/nosaukums/" prasību atzīt tai īpašuma tiesības uz Būvi Nr. 1, kas atrodas uz prasītājai piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, un kas apsekota un aprakstīta prasības pieteikumam pievienotajā 2020.gada 17.februāra Vizuālās tehniskās apsekošanas aktā Būvei Nr.1, /adrese A/; atzīt prasītājas īpašuma tiesības uz Būvi Nr. 2, kas atrodas uz prasītājai piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, un kas apsekota un aprakstīta prasības pieteikumam pievienotajā 2020.gada 17.februāra Vizuālās tehniskās apsekošanas aktā Būvei Nr.2, /adrese A/; atzīt prasītājas īpašuma tiesības uz Būvi Nr. 3, kas atrodas uz prasītājai piederošā nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, un kas apsekota un aprakstīta prasības pieteikumam pievienotajā 2020.gada 17.februāra Vizuālās tehniskās apsekošanas aktā Būvei Nr.3, /adrese A/.

Spriedums sastādīts un pieejams tiešsaistes sistēmā 2022.gada 9.martā, kas uzskatāms par sprieduma pasludināšanas datumu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Kurzemes rajona tiesā.

**Tiesnese** **Ilze Valbaka**